

MVG 2004 - 2007

Uppföljning av tidigare utvärdering och lägesbeskrivning inför beslut om ny projektperiod efter 2008

November 2007

MVG 2004 - 2007

**Uppföljning av tidigare utvärdering och
lägesbeskrivning inför beslut om ny
projektperiod efter 2008**

Miljösamverkan Västra Götaland november 2007

Redovisningen har sammanställts av projektledarna Cecilia Lunder och Lasse Lind i samråd med Miljösamverkan Västra Götalands arbetsgrupp.
Efter slutlig bearbetning har redovisningen fastställts av styrgruppen.

Sammanfattning	5
Inledning	7
Syfte	7
Bakgrund	7
Utvärderingen 2003	8
"Nyttorna"	8
Bristerna	9
Åtgärderna	9
Utvärdering av delprojekt	12
Nyckeltal	13
Mindre aktiva kommuner	14
Kontaktpersonsträffen 2006. Förslag och åtgärder	15
Miljö- och folkhälsomålen	16
Omvärldsanalys	17
Bedömningar och förslag	18
Referenser	19

Sammanfattning

Syftet med redovisningen är att den ska tjäna som ett underlag för huvudmännens beslut om eventuell fortsättning av Miljösamverkan Västra Götaland efter projektperioden 2005 – 2008.

Miljösamverkan Västra Götaland (MVG) är ett projektsamarbete som pågått sedan halvårsskiftet 1999 och syftar till att effektivisera miljö- och hälsoskyddsarbetet i länet. Huvudmän för projektet är Västra Götalandsregionen, Länsstyrelsen, kommunförbunden i länet och länets fjorton kommuner.

Hösten 2003 anlätades ett konsultföretag för att genomföra en övergripande utvärdering. Konsultens slutrapport kom i januari 2004: *Utvärdering Miljösamverkan Västra Götaland*. Med denna utvärdering som underlag beslutades om en fyraårig projektperiod 2005 – 2008.

Utvärderingsrapporten 2004 var i huvudsak mycket positiv. Bland annat framhölls att projektet är mycket uppskattat av kommunerna, deltagandet ger dem ökad möjlighet att utföra tillsynsarbetet med högre kompetens än vad som annars skulle vara möjligt, och att projektet svarar väl mot behovet av stöd i tillsynsarbetet. Några ”nyttor” framhölls särskilt i rapporten, bland annat: Kompetenshöjning, Samsyn och Effektivitetsvinster.

Rapporten pekade även på några brister. Förutom den kortsiktiga finansieringen ansågs det fördelaktigt med mål som går att följa upp, och man pekade också på behovet av en plan för kommunikationen.

Målen finns angivna i *Styrdokument för Miljösamverkan Västra Götaland 2005 – 2008*: MVG syftar till att effektivisera miljö- och hälsoskyddsarbetet enligt miljöbalken i länet och ska ge stöd till myndigheternas tillsyn, som utöver inspektioner också innefattar informationsinsatser. Det övergripande syftet med projektet är att åstadkomma en långsiktigt hållbar utveckling i Västra Götaland. Vidare är ett ytterligare och viktigt syfte med Miljösamverkan att projektarbetet är ett redskap för Länsstyrelsens tillsynsvägledning till kommunerna på miljöbalkens område. Att hållbar utveckling och miljömålen nämns och att tillsynsvägledningen räknas in i syftet är nyheter jämfört med de målbeskrivningar som fanns före 2005.

Styrgruppen har diskuterat möjligheten till mer kvantifierbara och uppföljbara mål men valde att i styrdokumentet inte ta med närmare målbeskrivningar än de som citerats ovan. Orsaken är att det är svårt att ange mått för och följa upp sådant som miljönytta, uppnående av miljömål etc. Hittills har nyttan kunnat kvantifieras i ett av våra delprojekt och det gäller Uppföljning PCB-fria fogar, då 4,9 ton ren PCB togs om hand under kampanjen. En strävan efter att mer styra in arbetet på miljömålen finns dock hela tiden, och miljömålen har sedan 2004 konsekvent lyfts fram i verksamhetsplanerna. Detta fortsätter och nya sätt att än mer styra och följa upp arbetet i nya delprojekt i förhållande till miljömålen kommer att diskuteras vidare i styrgruppen.

En kommunikationsplan har tagits fram och fastställdes av styrgruppen i april 2006. Planen har därefter reviderats och avsikten är att en översyn ska göras varje år på styrgruppens decembermöte. Planen omfattar en grundlig genomgång av hur vi kommunicerar såväl inom projektet som utåt mot olika målgrupper och nyckelpersoner. I planen ingår en åtgärdslista över sådant som ska förbättras. Under det första året med kommunikationsplanen kunde flera punkter på listan klaras av och i den reviderade planen januari 2007 återstår bara några få. Vi har nu en betydligt mer genomtänkt kommunikation i projektarbetet jämfört med tidigare.

Ytterligare åtgärder som gjorts för att förbättra projektarbetet är framtagande av nyckeltal som visar aktiviteten i projektarbetet för åren 2002-2006, samt anordnande av träff för våra kontaktpersoner med följd att flera förslag till förbättringar kunnat föras fram och sedan genomföras.

Förhållanden i omvärlden som kan ha särskild betydelse för projektarbetet är bland annat den snabba förändringstakten i lagstiftningen, det stora miljöintresset med klimatfrågan i fokus och att det nu finns miljösamverkansprojekt också i många andra län.

Bedömningar och förslag

I ett avslutande avsnitt finns bedömningar och förslag som grundar sig på vad som redovisats i övriga avsnitt samt styrgruppens diskussioner:

Det finns ett fortsatt stort behov av Miljösamverkan Västra Götaland även efter innevarande projektperiod.

Utvecklingen med bl.a. förändrad lagstiftning och ett ökat miljöintresse i samhället stärker denna bedömning.

Förslagen:

- Miljösamverkan Västra Götaland fortsätter under en ny fyraårig projektperiod 2009 – 2012.
- Länsstyrelsen, Västra Götalandsregionen och kommunförbunden i länet bör därför redan i slutet av 2007 ta principbeslut om fortsatta bidrag till projektarbetet.
- Med dessa beslut av huvudmännen som grund ska verksamhetsplaneringen för 2009 inledas redan i början av 2008, vilket behövs för att en verksamhetsplan ska kunna fastställas i juni 2008.
- Arbetsområdet ska fortsatt vara begränsat till miljöbalken men det ska hållas öppet för att under projektperioden om det visar sig motiverat vidga det till andra tillsynsområden såsom livsmedelskontroll.
- Utöver finansieringen via huvudmännen bör det undersökas om stöd via EU kan erhållas, och/eller eventuellt andra former av extern finansiering.
- Med en utökad finansiering bör en utveckling av projektarbetet med särskilt stöd till resurssvaga miljökontor prioriteras.

Inledning

Syfte

Syftet med redovisningen är att den ska tjäna som ett underlag för huvudmännens beslut om eventuell fortsättning av Miljösamverkan Västra Götaland efter projektperioden 2005 – 2008.

Bakgrund

Miljösamverkan Västra Götaland (MVG) är ett projektsamarbete som pågått sedan halvårsskiftet 1999 och syftar till att effektivisera miljö- och hälsoskyddsarbetet i länet.

Huvudmän för projektet är Västra Götalandsregionen (miljönämnd, miljösekretariat), Länsstyrelsen (miljöskyddsenshet), kommunförbunden i länet och länets fyrtionio kommuner (miljönämnder, miljökontor).

De första åren togs beslut om projektarbetet för ett år i taget.

Hösten 2003 anlätades konsulten Öhrlings PricewaterhouseCoopers för att genomföra en övergripande utvärdering. Konsultens slutrapport kom i januari 2004: *Utvärdering Miljösamverkan Västra Götaland* ⁽¹⁾. Med denna utvärdering som underlag beslutades om en fyraårig projektperiod 2005 – 2008. Se vidare *Styrdokument för Miljösamverkan Västra Götaland 2005 – 2008* ⁽²⁾.

Styrdokumentet kompletteras av årsvisa verksamhetsplaner.

Utvärderingsrapporten 2004 var i huvudsak mycket positiv, men pekade även på några brister.

I de följande avsnitten redovisas åtgärder till följd av utvärderingen, andra åtgärder som vidtagits samt ges uppgifter i övrigt om uppföljning och läget i Miljösamverkan Västra Götaland.

Utvärderingen 2003

”Nyttorna”

I rapporten *Utvärdering av Miljösamverkan Västra Götaland*⁽¹⁾ ges överlag mycket positiva omdömen om MVG.

Citat ur sammanfattningen:

Vi har funnit att projektet är i allmänhet mycket uppskattat ute i kommunerna och att deltagandet innebär en ökad möjlighet för kommunerna att utföra tillsynsarbetet med högre kompetens än annars skulle vara möjligt.

Projektet svarar väl mot det behov som finns av stöd i tillsynsarbetet vilket säkerställs genom ett mycket väl förankrat urval av delprojekt. Delprojekten uppfattas i genomförandet av en klar majoritet av de tillfrågade som konkreta, operativa och väl avgränsade i sin karaktär. Detta styrks också av den uppfattning som PricewaterhouseCoopers fått från sina granskningar av delprojekt.

I ett särskilt avsnitt redovisas ”Nytta” med MVG. Citat:

Nyttor som tydliggjorts vid utvärderingen av Miljösamverkan:

Kompetenshöjning

MVG bidrar till ökad kompetens i kommunernas tillsynsarbete vilket förbättrar möjligheterna att leva upp till miljöbalkens krav. Att i praktiken få använda sig av ny kunskap i de olika kampanjerna är ett effektivt sätt att sprida kunskap. Projektet fungerar som en kunskapsbank för tillsynsmyndigheterna och som en plattform för effektiv kunskapsförmedling.

Samverkan

Projektet leder till effektiv samverkan mellan tillsynsmyndigheterna. Det skapar också förutsättningar för att bygga nätverk, genom att skapa kontaktytor mellan personer.

Samsyn

Projektet möjliggör en gemensam syn och normer för tillsyn inom regionen, vilket är viktigt då många företag verkar över flera kommuner.

Informationsspridning

MVG innebär spridning av miljöinformation inom hela regionen. Dessutom används stödmateriel för tillsynsarbetet även utanför Västra Götalandsregionen.

Effektivitetsvinster - tidsmässiga och resurser

Utvärderingen påvisar tydliga effektivitetsvinster i form av fler tillsynsinsatser på kortare tid med samma personalvolym. Dessutom är projektet mycket kostnadseffektivt.

Profilskapande för regionen

Det har framkommit under utvärderingen att många personer som verkar utanför Västra Götalandsregionen känner väl till MVG och dess kvaliteter. Projektet ses som lite av ett mönsterprojekt och det finns de som har det som förebild för liknande ansatser.

Viktigt bidrag till Länsstyrelsens uppdrag ”Tillsynsvägledning”

MVG bidrar till att länsstyrelsen kan uppfylla sitt uppdrag av tillsynsvägledning mot kommunerna då länsstyrelsen är aktiv i styr- och arbetsgrupp.

Vägledning

Projektet fungerar som ett stöd i kommunernas prioritering av tillsynsinsatser.

Bristerna

I *Utvärdering av Miljösamverkan Västra Götaland* ⁽¹⁾ redovisas i avsnittet Förbättringspotential dessa tre frågor/brister. Här citeras endast delar av rapportens text under respektive rubrik.

Finansiering

Citat:

Vi har sett en hel del negativa konsekvenser av att finansieringen ej är mer långsiktig än 1 år i taget. Dagens finansieringsform förhindrar att delprojektet drivs mer långsiktigt. Kommunerna skulle ha större chans att inkludera MVG i sin långsiktiga planering om de visste att det löpte över flera år.

Styrning, uppföljning och mål

Citat:

För att kunna följa upp MVG mer systematiskt krävs mål som går att följa upp. Givet att huvudmännen kan enas om en längre finansieringshorisont bör detta kopplas till mål som följs upp över den nya tidsperioden. Eftersom ansvaret för uppföljningen inte riktigt är uttalad föreslår vi att en uppföljningsplan utvecklas av styrgruppen för att visa att ansvaret ligger hos dem. I uppföljningsplanen bör anges hur uppföljningen av projektet ska ske, vilka mål som ska följas upp, vilka nyckeltal eller dimensioner som ska utvärderas och med vilken frekvens.

Kommunikation

Citat:

Vi anser att en plan för kommunikationen, som innehåller målgrupper, kommunikationskanaler, budskap och övergripande kommunikationsmål, skulle vara till stor nytta för projektet.

I anslutning till detta nämns särskilt webbplatsen, nyhetsbladet MVG och nyckelpersoner för projektet.

Åtgärderna

Finansiering/brist på långsiktighet

Styrgruppens representanter för de huvudmän som svarar för finansieringen av projektarbetet d.v.s. Länsstyrelsen, Västra Götalandsregionen och de fyra kommunförbunden i länet utverkade hos respektive huvudman ett löfte om ekonomiska bidrag till MVG under en fyraårig projektperiod 2005 – 2008.

Med detta som grund fastställdes sedan *Styrdokument för Miljösamverkan Västra Götaland 2005 – 2008* ⁽²⁾

Detta har också inneburit att flera delprojekt som bedrivits hittills under projektperioden redan från början har kunnat planeras för att pågå mer än ett år.

Styrning, uppföljning och mål

Mål

Målen för MVG finns angivna i styrdokumentet:

Citat:

- Miljösamverkan syftar till att effektivisera miljö- och hälsoskyddsarbetet enligt miljöbalken i länet och ska ge stöd till myndigheternas tillsyn, som utöver inspektioner också innefattar informationsinsatser. Samverkan ska medföra bättre resursutnyttjande och möjlighet att gå på djupet.
- Det övergripande syftet med projektet är att åstadkomma en långsiktigt hållbar utveckling i Västra Götaland. Det gör vi genom att arbetet fokuseras på delprojekt som bidrar till att uppnå miljö kvalitetsmålen.

Vidare sägs i styrdokumentet

Ett ytterligare och viktigt syfte med Miljösamverkan är att projektarbetet är ett redskap för Länsstyrelsens tillsynsvägledning till kommunerna på miljöbalkens område.

Att hållbar utveckling och miljömålen nämns och att tillsynsvägledningen räknas in i syftet är nyheter jämfört med de målbeskrivningar för projektarbetet som fanns före 2005 (då i respektive års verksamhetsplan).

Styrning och uppföljning

Styrgruppen har diskuterat möjligheten till mer kvantifierbara och uppföljbara mål men valde att i styrdokumentet inte ta med närmare målbeskrivningar än de som citerats ovan. Orsaken är att det är svårt att ange mått för och följa upp sådant som miljönytta, uppnående av miljömål etc. En strävan efter att mer styra in arbetet på miljömålen finns dock hela tiden, och miljömålen har efterhand lyfts fram mer i de senaste verksamhetsplanerna. Detta fortsätter och nya sätt att än mer styra och följa upp arbetet i nya delprojekt i förhållande till miljömålen kommer att diskuteras vidare i styrgruppen. På sidan 16 redovisar vi hur våra delprojekt hittills haft bäring på miljö- och folkhälsomålen.

Det som är enklare att kvantifiera är aktiviteten och deltagandet i projektet, och därför tas nu årligen fram och redovisas nyckeltal för projektarbetet. Se vidare under rubrik Nyckeltal sidan 13.

En form av årlig uppföljning är *Verksamhetsberättelse för Miljösamverkan Västra Götaland* ⁽⁴⁾. Den första som gjordes avsåg 2002 och därefter har det gjorts en varje år. I verksamhetsberättelsen redovisas bland annat vad som gjorts i respektive delprojekt, och ges vissa kvantitativa uppgifter (nyckeltal) om bland annat antal möten, antal deltagare i projektgrupper och liknande under året, samt om projektets ekonomi.

Kommunikation

Ett förslag till kommunikationsplan arbetades fram av projektledarna och arbetsgruppen, och fastställdes sedan av styrgruppen april 2006. Planen reviderades sedan enligt styrgruppsbeslut i december 2006, och den nu gällande *Kommunikationsplan för Miljösamverkan Västra Götaland*⁽³⁾ är daterad januari 2007. Avsikten är att en översyn ska göras varje år på styrgruppens decembermöte.

Kommunikationsplanen omfattar en grundlig genomgång av hur vi kommunicerar såväl inom projektet som utåt mot olika målgrupper och nyckelpersoner. I planen ingår en åtgärdslista över sådant som ska förbättras. Under det första året med kommunikationsplanen kunde flera punkter på listan klaras av och i den reviderade planen januari 2007 återstår bara några få.

Arbetet med att ta fram kommunikationsplanen och sedan ta itu med åtgärdslistan har varit viktigt. Vi har nu en betydligt mer genomtänkt kommunikation i projektarbetet jämfört med tidigare.

Se kommunikationsplanen för mer information. Men här nämns kortfattat något om planens innehåll och vad som gjorts:

- Nyckelpersoner har identifierats. D.v.s. nyckelpersoner i betydelsen att de är viktiga för att Miljösamverkan ska ha stöd och kunna fortsätta. Hit hör bl.a. chefer och politiker i kommunerna och hos övriga huvudmän.
- En kommunikationsmatris ingående i planen tar upp prioriterad kommunikation i projektarbetet. Här anges målgrupper, kommunikationskanaler och ansvariga för kommunikationen, samt vad det är vi vill åstadkomma med de olika kommunikationsinsatserna.
- En översyn av nyhetsbladet, som numera heter MVG-Nytt, har gjorts. Det ska i högre grad vara inriktat på nyckelpersoner och andra externa målgrupper, d.v.s. inte skrivas främst för de mest initierade. Sändlistan har också reviderats som en anpassning till detta. Utgivningen begränsas till två gånger per år.
- En helt ny webbplats har tagits i bruk. Den är både tydligare och lättare att underhålla än den tidigare.
- En särskild kommunikationsplan (i praktiken en tids- och kommunikationsplan) tas nu fram i varje nytt delprojekt som startas.
- En instruktion för MVGs kontaktpersoner på miljökontoren, som har en viktig roll i kommunikationen till och från projektledningen, har tagits fram och finns som bilaga i kommunikationsplanen. För att ytterligare belysa och utveckla kontaktpersonernas roll har också en kontaktpersonsträff hållits. Se mer om den under särskild rubrik på sidan 15.

Utvärdering av delprojekt

Delprojekt som innefattar tillsynskampanjer (som också kan avse informationsinsatser) utvärderas alltid genom en enkät till de medverkande miljökontoren.

Resultatet sammanställs i en slutrapport för delprojektet. Den publiceras på webbplatsen i anslutning till delprojektet och skickas per mejl dessutom till alla MVGs kontaktpersoner, samt till berörda centrala myndigheter med flera.

Dessa utvärderingar ger i huvudsak besked om

- Resultat av tillsynen i kampanjen (vilka brister har påträffats hos dem som inspekterats)
- Aktiviteten i kampanjen. Vilka har deltagit och hur mycket.
- Värdet av MVGs stöd i delprojektet (framtagna handledningar, upptaktsmöten m.m.)

Dessutom ges i slutrapporten, när det föranletts av uppgifter i enkätsvar eller av projektgruppens erfarenheter under arbetet, påpekanden om oklara regler eller andra problem som de centrala myndigheterna bör verka för att rätta till på det aktuella området.

Drygt tjugo slutrapporter från delprojekt har publicerats sedan MVGs start 1999.

Här är några exempel från de senaste åren:

Slutrapport för delprojekt Fritidsbåtshamnar 2004 – 2006 ⁽⁵⁾.

Slutrapport för delprojekt Tillsyn av avloppsreningsverk ⁽⁶⁾.

Slutrapport Kolla korken En kampanj om kemikalier och barnsäkerhet genomförd hösten 2004 ⁽⁷⁾.

Slutrapport delprojekt vattenskyddsområden 2004-2006 ⁽⁸⁾.

Utvärdering av så kallade serviceprojekt, d.v.s. delprojekt där handledningar eller annat stöd tas fram men där inga gemensamma kampanjer ingår, sker inte lika regelmässigt.

Nyckeltal

Som komplement till verksamhetsberättelserna har nyckeltal tagits fram som visar aktiviteten i projektarbetet med jämförelser år för år. Nedan visas nyckeltal för åren 2002-2006. Som framgår har 46 kommuner deltagit i minst en tillsynskampanj, och 38 deltagit i minst en projektgrupp i minst ett år. Uppgifter om varje enskild kommuns deltagande i kampanjer och grupper har också tagits fram.

NYCKELTAL för Miljösamverkan Västra Götaland 2002 - 2006						
Antal:	2002	2003	2004	2005	2006	
Delprojekt i verksamhetsplan a)	11	12	10	15	11	
Delprojekt äldre b)	0	2	4	1	0	
Tillsynskampanjer	4	5	5	3	3	
Projektgrupper	9	11	10	9	9	
Delprojekt som avslutats c)	4	4	7	8	6	
Delprojekt som utvärderats	2	2	5	5	2	
Dokument	20	15	15	11	8	
Möten	41	51	44	40	39	
Personer i projektgrupper, arbetsgrupp, styrgrupp d)	70	75	100	90	92	2002-2006
Antal kommuner som dessa personer representerat e)	24	25	27	28	29	38
Antal kommuner som deltagit i kampanjer f) g)	23	41	45	29	36	46

a) De interna delprojekten verksamhetsplan och verksamhetsberättelse inte inräknade. Antal delprojekt 2005 är så pass stort eftersom då sex äldre försenade delprojekt togs in i verksamhetsplanen för att kunna slutföras.

b) Här avses delprojekt som vi arbetat med trots att de inte legat med i årets verksamhetsplan.

c) Inomhusmiljö räknas som avslutat varje år eftersom det nästkommande år får ny inriktning.

d) Sammanlagda antalet personer som dessa grupper haft som deltagare under året. (Antalet personer kan vara något osäkert vad gäller äldre delprojekt med bara lite insatser det aktuella året.)

e) Siffrorna anger för resp år hur många kommuner som haft deltagare i minst en grupp. Högsta möjliga är 48. Under hela perioden 2002 - 2006 hade alltså 38 kommuner deltagare i minst en projektgrupp i minst ett år.

f) Deltagande räknas under det eller (i några fall) de år som tillsynskampanjen genomförts. I anslutning till vissa tillsynskampanjer förekommer även andra aktiva insatser såsom informationsspridning som miljökontoren kan göra. Detta har då också räknats som deltagande i kampanj. De höga siffrorna för 2003 och 2004 förklaras delvis av cisternprojektet som rör båda åren och som både omfattade tillsyns- och informationsinsatser.

g) Siffrorna anger för resp år hur många kommuner som deltagit i minst en kampanj. Högsta möjliga är 48. Under hela perioden 2002 - 2006 hade alltså 46 kommuner deltagit i minst en kampanj.

Mindre aktiva kommuner

När nyckeltalen sammanställts har varje enskild kommuns aktivitet i MVG summerats i form av aktivitetspoäng (men finns inte med i redovisningen ovan). Det har då framkommit att det är ett drygt tiotal små kommuner som fått låga aktivitetspoäng. Ytterligare ett drygt tiotal, också företrädesvis små kommuner, fick ganska låga aktivitetspoäng. Varför har dessa miljökontor inte deltagit i så stor utsträckning? Dessa antagligen resurssvaga kontor borde ju vara de som allra mest behöver MVGs stöd?

För att utröna detta gjorde miljöcheferna i MVGs styrgrupp sensommaren 2006 en rundringning till de berörda miljökontoren i respektive länsdel.

De svar som erhöles var samstämmiga:

- Miljökontoren framhåller att de är mycket positiva till Miljösamverkan trots att de inte alltid kunnat vara så aktiva.
- Många framhåller att de använder materialet, trots att de inte deltar i tillsynskampanjer.
- Underbemanning samt hög personalomsättning är de enda orsakerna till lågt deltagande i Miljösamverkan.

Styrgruppens slutsatser med anledning av detta. Citat från styrgruppsprotokoll 20 september 2006:

Alla är överens om att man måste ha förståelse för situationen på de mindre miljökontoren. Miljökontorens arbetsbörda är stor, och arbetet blir alltmer komplext och det är ofta svårt att ha tillräckligt med resurser för annat än inkommande ärenden också för lite större miljökontor. En slutsats kan vara att det behövs mer samverkan mellan närliggande kommuner.

Förhoppningsvis har ändå just det att dessa kontakter nu tagits en positiv effekt, att man trots svårigheterna försöker nå ett högre deltagande i Miljösamverkans delprojekt. Nyckeltalen kan till nästa redovisning, om möjligt, kompletteras med hur handledningar används utöver vid tillsynskampanjer.

Från och med 2007 ingår sex av de berörda kommunerna i samarbeten där man tillsammans med grannkommuner har gemensamt miljökontor.

Kontaktpersonsträffen 2006. Förslag och åtgärder.

Miljösamverkan Västra Götaland ordnade en träff för alla sina kontaktpersoner (KP) på miljökontoren den 10-11 oktober 2006. Träffen samlade 38 personer från 34 kommuner. Några kommuner representerades av någon samarbetskommun, vilket gjorde att sammanlagt 40 kommuner var representerade på träffen. För en utförligare redovisning se *Sammanställning och utvärdering av kontaktpersonsträffen 2006* ⁽¹¹⁾.

Huvudpunkter på programmet dag 2 var diskussion av kontaktpersonernas uppdrag och hur vi gemensamt kan förbättra Miljösamverkans arbete. I tabellen nedan framgår vilka förslag som framfördes, samt i vilken omfattning de åtgärdats.

Försök ordna möjlighet till prenumeration på nyheter på vår webbplats.	Har undersökts. Troligen genomförbart, men vissa tekniska problem återstår att lösa.
Planera för KP-träff vartannat år.	Kommer att ske
Powerpointpresentation om MVG skickas till KP så att den kan användas till exempel vid utbildning av nya politiker (läggs ut i pdf-format på webben).	Åtgärdat
Några tillägg i KP-instruktionen, som finns i bilaga 3 i Kommunikationsplanen.	Åtgärdat
Utveckla nyckeltalen med ledning av de synpunkter som framfördes. (gäller kommunernas användning av handledningar efter genomförda kampanjer)	Icke åtgärdat
I kommande tillsynskampanjer, sträva efter möjlighet till olika omfattning för deltagande (motsvarande som gjorts i delprojekt Fritidsbåts- hamnar 2006).	Kommer att eftersträvas
Ta mer aktivt in förslag på delprojekt - innan enkäten om VP ställs samman.	Åtgärdat
Försök samordna/anpassa till nationella kampanjer och våra systerprojekts kampanjer.	Pågår
Ökad tydlighet i e-postmeddelanden till KP om vad som förväntas med anledning av meddelandet. Gäller också deltagande i projektgrupper, t.ex. med avseende på tidsåtgång och kompetens.	Delvis åtgärdat. Kan förbättras ytterligare.

Miljö- och folkhälsomålen

Se sidan 10 för diskussion kring nuvarande och kommande styrning mot kvantifierbara mål. Här redovisar vi hur våra delprojekt hittills stämt överens med miljö- och folkhälsomålen.

Från och med 2004 års verksamhetsplan ⁽⁹⁾ har vi konsekvent nämnt vilket eller vilka miljö- respektive folkhälsomål som delprojekten har bäring på. I tabellen visas samtliga MVG:s delprojekt under 2004-2007 redovisade under det miljömål där det hör bäst hemma, samt under folkhälsomålen om det också hör hemma där (vissa delprojekt startade före 2004 men redovisas här eftersom de avslutats under något av de aktuella åren). Ofta är flera miljömål relevanta för ett och samma delprojekt, men en fullständig redovisning blir här onödigt detaljerad.

Arbetet i delprojekten har ofta varit förenliga med föreslagna åtgärder i de regionala miljömålen ⁽¹⁰⁾.

I ett av våra delprojekt hittills har nyttan kunnat kvantifieras och det gäller Uppföljning PCB-fria fogar, då det i slutrapporten konstaterades att så mycket som 4 900 kg ren PCB togs om hand i länet under kampanjen.

Miljömål	MVG delprojekt 2004-2007
Begränsad klimatpåverkan	Energifrågor i tillsyn, prövning och fysisk planering
Frisk luft	VOC, Tillsyn fjärrvärmeanläggningar
Bara naturlig försurning	-
Giffri miljö	Säkerhetsdatablad, Utfasningsämnen, Kolla korken, Träskyddsmedel, Uppföljning PCB-fria fogar, Cisterntillsyn, Förorenade områden, Förorenade områden pågående verksamhet, Tillsyn fritidsbåtshamn, Bilskrotar, Biltvättar
Skyddande ozonskikt	-
Säker strålmiljö	-
Ingen övergödning	Miljötillsyn på gårdar, Enskilda avlopp, Tillsyn avloppsreningsverk, Dagvatten
Levande sjöar och vattendrag	-
Grundvatten av god kvalitet	Vattenskyddsområden
Hav i balans, levande kust	-
Myllrande våtmarker	-
Levande skogar	-
Ett rikt odlingslandskap	-
God bebyggd miljö	Radon, Inomhusmiljö, Verksamhetsavfall
Ett rikt växt- och djurliv	-
Folkhälsomål	
Sunda och säkra miljöer och produkter, delområde Sund inomhus- och närmiljö eller Sund ytermiljö/luftkvalitet	VOC, Utfasningsämnen, Kolla korken, Uppföljning PCB-fria fogar, Tillsyn fjärrvärmeanläggningar, Radon, Inomhusmiljö, Förorenade områden, Förorenade områden pågående verksamhet
Gott skydd mot smittspridning	Legionella

Omvärldsanalys

Följande kan särskilt noteras när det gäller aktuella förhållanden i omvärlden som kan påverka och ha betydelse för och behovet av MVGs arbete framöver

- *Förändringarna i lagstiftningen.* Förändringstakten är hög. Det tar kraft och resurser för alla miljökontor att sätta sig in i och anpassa verksamheten till de nya reglerna. Det påverkar negativt deras möjlighet att t.ex. medverka i olika delprojekt. En annan aspekt kan vara att MVG skulle kunna inriktas mer på att ge stöd just på detta område.
- *Omorganisationer* pågår på flera håll i länet, även detta tar kraft och resurser.
- *Miljöintresset.* Miljöfrågorna är generellt sett nu mycket heta och uppfattas som viktiga i samhället i stort. Det gäller särskilt klimatfrågan men också havsmiljön.
- *Vattenmyndigheten.* En ny myndighet som kan innebära nya förutsättningar för/behov av samverkan inom länet och även över länsgränsen.
- *Den centrala tillsynsvägledningen* har delvis begränsats, mer ansvar för vägledningen ligger därmed hos Länsstyrelsen. MVG är idag ett redskap för Länsstyrelsens tillsynsvägledning till kommunerna på miljöbalkens område
- *”Systerprojekten”.* Nu finns många Miljösamverkansprojekt i andra delar av landet som vi i MVG har erfarenhetsutbyte med. Tidigare var vi pionjärer, men nu finns det ”systerprojekt” i sju andra län. Dessutom har arbetssättet varit modell för länsstyrelsernas samarbete i Miljösamverkan Sverige. Det finns alltså nu möjlighet att både få idéer och även direkta underlag/material från andra projekt som vi kan använda i vårt eget arbete.

Bedömningar och förslag

Mot bakgrund av

- den redovisning som getts i övriga delar av detta dokument och
- diskussioner som förts i styrgruppen och på miljöchefsmötet 2007

görs följande bedömningar och förslag angående läget i Miljösamverkan Västra Götalands arbete och om dess fortsättning.

Nyttan med och behovet av Miljösamverkan Västra Götaland

- MVG har efter utvärderingen 2003 fortsatt och utvecklats på ett sådant sätt att inget talar emot att slutsatserna om ”nyttorna” som redovisades i utvärderingen fortsatt är giltiga. Det innebär, bland annat, att projektarbetet leder till effektiv samverkan mellan tillsynsmyndigheterna, möjliggör en gemensam syn och normer för tillsyn inom regionen, ger effektivitetsvinster i tillsynen och är kostnadseffektivt.
- De brister som utvärderingen pekade på har lett till åtgärder som ytterligare höjt kvaliteten i projektarbetet.
- Att MVGs arbetssätt är effektivt och uppskattat styrks i hög grad också av utvecklingen med allt fler ”systemprojekt” i andra län.
- De flesta faktorer som redovisats i stycket omvärldsanalys - bland annat förändrad lagstiftning, delvis minskad central tillsynsvägledning och ett ökat miljöintresse i samhället - medför ökade krav på tillsynsmyndigheterna. Det talar ytterligare för att stödet genom MVG bör fortsätta och utvecklas.

Utvidgning och utveckling av Miljösamverkan Västra Götalands arbete

- MVG är begränsat till miljöbalkens område. Förslag har framförts om att också ta med miljökontorens båda andra stora tillsynsområden livsmedel och djurskydd. Det bör finnas fördelar med en sådan utvidgning. Men följande talar emot att föreslå en sådan utvidgning av MVG redan nu, d.v.s. från och med starten av en eventuell ny projektperiod efter 2008: Djurskyddstillsynen har av regeringen föreslagits ska övergå till länsstyrelserna från 2009. Livsmedelstillsynen enligt den 2006 nya lagstiftningen kanske också kan förändras. Andra förändringar i tillsynsorganisationen kan komma till följd av Ansvarsutredningens förslag. Den projektinriktade livsmedelskontrollen i länet bedöms fungera ganska bra, om än inte med samma framförhållning och utvecklat samarbete som inom MVG.
- För att i högre grad få med miljökontor som varit mindre aktiva i MVGs arbete (se redovisning i avsnittet Nyckeltal) bör ansträngningar göras för att utveckla MVGs arbete på ett sätt som innebär ökat stöd till dessa. En lösning kan vara en ytterligare projektledarresurs som särskilt arbetar med dessa kommuner och hjälper dem på plats att dra igång deras deltagande i MVGs aktuella tillsynsprojekt.
Med en sådan satsning skulle MVG ytterligare förstärka gemensam syn och normer för tillsyn inom regionen. Detta framhölls i utvärderingen som en av nyttorna med MVG som är viktig då många företag verkar över flera kommuner

Förslag

- Miljösamverkan Västra Götaland fortsätter under en ny fyraårig projektperiod 2009 – 2012.
- Länsstyrelsen, Västra Götalandsregionen och kommunförbunden i länet bör därför redan i slutet av 2007 ta principbeslut om fortsatta bidrag till projektarbetet.
- Med dessa beslut av huvudmännen som grund ska verksamhetsplaneringen för 2009 inledas redan i början av 2008, vilket behövs för att en verksamhetsplan ska kunna fastställas i juni 2008.
- Arbetsområdet ska fortsatt vara begränsat till miljöbalken men det ska hållas öppet för att under projektperioden om det visar sig motiverat vidga det till andra tillsynsområden såsom livsmedelskontroll.
- Utöver finansieringen via huvudmännen bör det undersökas om stöd via EU kan erhållas, och/eller eventuellt andra former av extern finansiering.
- Med en utökad finansiering bör en utveckling av projektarbetet med särskilt stöd till resurssvaga miljökontor prioriteras.

Referenser

1. *Utvärdering Miljösamverkan Västra Götaland*. Birgitta Erlandsson Segerström, Johan Jacobsson, Öhrlings PricewaterhouseCoopers 2004. Finns på www.miljosamverkan.se/vgrtemplates/Start_42067.aspx
2. *Styrdokument för Miljösamverkan Västra Götaland 2005 – 2008*. Finns på www.miljosamverkan.se/vgrtemplates/Page_42163.aspx
3. *Kommunikationsplan för Miljösamverkan Västra Götaland*, reviderad januari 2007. Finns på www.miljosamverkan.se/vgrtemplates/Page_42163.aspx
4. *Verksamhetsberättelse för Miljösamverkan Västra Götaland*. Årlig, finns för år 2002, 2003, 2004, 2005 och 2006. Verksamhetsberättelserna finns på http://www.miljosamverkan.se/vgrtemplates/Page_42535.aspx
5. *Slutrapport för delprojekt Fritidsbåtshamnar 2004 - 2006*. 2007 Finns på http://www.miljosamverkan.se/vgrtemplates/Page_56856.aspx
6. *Slutrapport för delprojekt Tillsyn av avloppsreningsverk*. 2006. Finns på http://www.miljosamverkan.se/vgrtemplates/Page_51211.aspx
7. *Slutrapport Kolla korken En kampanj om kemikalier och barnsäkerhet genomförd hösten 2004*. 2005. Finns på http://www.miljosamverkan.se/vgrtemplates/Page_43815.aspx
8. *Slutrapport delprojekt vattenskyddsområden 2004-2006*. 2006. Finns på http://www.miljosamverkan.se/vgrtemplates/Page_45525.aspx
9. *Verksamhetsplan för Miljösamverkan Västra Götaland*. Årlig, för åren 2004, 2005, 2006 och 2007 Finns på http://www.miljosamverkan.se/vgrtemplates/Page_42163.aspx
10. *Miljömålen i Västra Götaland*. Rapport 2003:19 Länsstyrelsen i Västra Götalands län Finns på www.o.lst.se
11. *Sammanställning och utvärdering av kontaktpersonsträffen 2006* Finns på http://www.miljosamverkan.se/vgrtemplates/Start_42067.aspx

Miljösamverkan Västra Götaland – 49 gånger bättre tillsyn

Miljösamverkan Västra Götaland startade 1999 och är ett projekt-samarbete som syftar till att effektivisera miljö- och hälsoskyddsarbetet i länet. Arbetssättet är framgångsrikt och har fått efterföljare i många andra län.

De olika frågor vi arbetar med benämns delprojekt. Några exempel på sådana är Tillsyn på verkstadsindustrier, Radon, Inomhusmiljö, Dagvatten, Biltvättar och Kemikalietillsyn.

Utförlig information om alla delprojekt, verksamhetsplan, handledningar och annat material i fulltext finns på vår webbplats

Huvudmän

Länsstyrelsen i Västra Götaland, Västra Götalandsregionen, kommunförbunden och kommunerna i länet

Adress

Miljösekretariatet Västra Götalandsregionen
Box 1726 501 17 Borås Tel 033-17 48 00

Webbplats

www.miljosamverkan.se

Projektledare

Lasse Lind Tel 0532-714 47 lasse.lind@cirka.se
Cecilia Lunder Tel 031-60 58 95 cecilia.lunder@o.lst.se